

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 423/2021-31

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej JUDr. Petrom Koscelanským, advokátom, Fraňa Mojtu 24, Nitra, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 64/2016 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 64/2016 **boli porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Bratislava I **prikazuje** v konaní sp. zn. 17 C 64/2016 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadosťučinenie **500 eur**, ktoré je Okresný súd Bratislava I **povinný** vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Bratislava I **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **460,90 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevychováje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 20. júla 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 64/2016 (ďalej aj „napadnuté konanie okresného súdu“). Navrhuje v napadnutom konaní okresnému súdu prikázať konať bez zbytočných prietáhov a domáha sa priznania primeraného finančného zadostučinenia v sume 5 000 eur, ako aj náhrady trov konania spojených s podaním ústavnej sťažnosti. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 423/2021-19 z 26. októbra 2021 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v celom rozsahu.

2. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky o nečinnosti okresného súdu v rámci napadnutého konania, pričom poukazuje najmä na celkovú dĺžku napadnutého konania. Z obsahu ústavnej sťažnosti a predloženého súdneho spisu okresného súdu vyplýva, že napadnuté konanie začalo 29. júna 2016 po doručení žaloby sťažovateľky okresnému súdu; v konaní vo veci samej sa sťažovateľka podanou žalobou domáhala náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia proti žalovanému [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný“), v dôsledku následkov jej spôsobených operáciou sivého zákalu, ktorú u žalovaného podstúpila.

3. K priebehu napadnutého konania sťažovateľka uviedla, že po podaní žaloby (29. júna 2016, pozn.) sa prvé pojednávanie konalo 22. septembra 2017, ktoré však bolo odročené na neurčito, a to z dôvodu, že bolo potrebné nájsť spôsobilú znaleckú organizáciu z odboru zdravotníctva, odvetvia oftalmológie, pričom bolo zistené, že na území Slovenskej republiky sa žiadna nenachádza a ani v zozname znalcov vedenom Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky nie je zapísaný žiadny znalec z tejto oblasti. V dôsledku toho okresný súd nakoniec uznesením č. k. 17 C 64/2016-200 z 24. apríla 2018 nariadil vo veci vykonanie znaleckého dokazovania (vykonaním znaleckého úkonu okresný súd poveril znalecký ústav [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], pozn.). Ďalej uviedla, že vypracovanie znaleckého posudku následne trvalo až do 31. januára 2019, keď bol znalecký posudok (znalecký posudok č. k. 17 C 64/2016-200 z 22. januára 2019, pozn.) doručený a spis vrátený okresnému súdu. Uvedený znalecký posudok jej bol okresným súdom doručený 25. februára 2019 a sťažovateľka následne po vyjadrení sa k nemu navrhla vykonanie ďalších dôkazov a tiež doplnenie tohto posudku.

4. Zároveň k ďalšiemu priebehu napadnutého konania uviedla, že vo veci konajúci zákonný sudca v ďalšom období opakovane nariaďoval a následne rušil termíny pojednávania z dôvodu epidemiologickej situácie, a to napriek tomu, že podľa vyjadrenia sťažovateľky v prípade napadnutého konania ide o výrazne reštančnú vec. Dodala, že v čase odročenia pojednávania sa v iných veciach riadne pojednávalo, a to aj keď pri nich nešlo o veci s takými výraznými prietahmi. Na záver dodala, že svojím postupom a konaním nezavinila žiadne prietahy v napadnutom konaní, no napriek tomu sa už päť rokov nachádza v stave právnej neistoty, čo sa týka rozhodnutia o jej nároku na odškodnenie za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku poškodenia jej zdravia konaním žalovaného.

II. Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka vo vzťahu k napadnutému konaniu namieta najmä nečinnosť okresného súdu. Argumentuje, že v napadnutom konaní sa vyskytujú priet'ahy už od jeho začiatku a to s poukazom na to, že po podaní žaloby (29. júna 2016, pozn.) sa prvé pojednávajúce konalo až 22. septembra 2017 (doplnila, že to bolo do podania ústavnej sťažnosti aj jediné pojednávajúce vo veci, pozn.). Namieta aj neprimerane dlhý čas od odročenia pojednávajúceho (konaného 22. septembra 2017, pozn.) do ustanovenia znaleckého ústavu (24. apríla 2018, pozn.). Zároveň poukazuje aj na úplnú nečinnosť okresného súdu po tom, ako jej bol 25. februára 2019 doručený znalecký posudok a ona sa k nemu vyjadrila a navrhla jeho doplnenie. Argumentuje, že v nasledujúcom období došlo dvakrát k zmene zákonného sudcu (18. februára 2019 a 4. júna 2019, pozn.), avšak do podania ústavnej sťažnosti sa vo veci neuskutočnilo žiadne ďalšie pojednávajúce a tiež neboli ani vykonané žiadne iné úkony vo veci, a to napriek opakovanej žiadosti zo strany sťažovateľky o konanie vo veci a jej žiadosti o vyšetrenie sťažovateľky v organizácii, ktorá znalecký posudok vyhotovila.

III. Vyjadrenie okresného súdu, replika sťažovateľky a prehľad procesných úkonov

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

6. Ústavný súd si už v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti od okresného súdu vyžiadal aj jeho vyjadrenie k samotnej ústavnej sťažnosti. Okresný súd vo svojom vyjadrení sp. zn. I Spr V 378/2021 doručenom ústavnému súdu 11. októbra 2021 v podstatnom uviedol, že v rámci napadnutého konania je možné konštatovať nečinnosť okresného súdu v období od 20. mája 2019 do 3. januára 2020 a od 26. marca 2020 do 30. septembra 2020. K prvému uvedenému obdobiu dodal, že v rámci neho nečinnosť okresného súdu, resp. zákonného sudcu súvisela s fyzickou nemožnosťou vybavovať všetky mu pridelené veci priebežne a nariad'ovať v nich pojednávajúce z dôvodu veľkého nápadu vecí a personálnych kapacít okresného súdu. Dodal, že zákonný sudca určil termín pojednávajúceho 3. januára 2020, teda pre neho v čo možno najkratšom čase vzhľadom na celkový počet vecí pridelených mu na vybavenie. K druhému uvedenému obdobiu uviedol, že v tomto prípade nečinnosť okresného súdu (resp. odročovanie nariadených pojednávajúce, pozn.) súviselo so špecifickou situáciou v súvislosti so šírením ochorenia COVID-19, kvôli čomu okresný súd fungoval v obmedzenom režime v záujme ochrany pred šírením tohto ochorenia, a teda boli v obmedzenom režime vykonávané aj pojednávajúce. K celkovej dĺžke napadnutého konania uviedol, že tú ovplyvnila aj náročnosť samotného konania a z prehľadu realizovaných úkonov okresného súdu je zrejmé, že v konaní bolo veľmi komplikované ustanoviť znaleckú organizáciu na vypracovanie znaleckého posudku, keďže sťažovateľkou namietaný lekárske úkon bol realizovaný lekárom so širokou profesionálnou pôsobnosťou, čo spôsobilo zaujatosť ostatných odborníkov v danom odbore voči jeho osobe. Aj napriek maximálnej snahe okresného súdu o zabezpečenie vypracovania znaleckého posudku tak jeho zabezpečenie a realizácia trvali od 11. decembra 2017 do 31. januára 2019.

6.1. Okresný súd vo svojom vyjadrení sp. zn. 1 Spr V 378/2021 (po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, pozn.) doručenom ústavnému súdu 2. decembra 2021 uviedol, že sa pridržiava svojho predchádzajúceho vyjadrenia, pričom k priebehu napadnutého konania doplnil, že 15. októbra 2021 podala sťažovateľka odvolanie proti rozsudku okresného súdu č. k. 17 C 64/2016-496 z 30. septembra 2021 (ďalej len „rozsudok okresného súdu z 30. septembra 2021“) a okresný súd následne 18. novembra 2021 uznesením č. k. 17 C 64/2016-519 vyzval protistranu, aby sa vyjadrila k podanému odvolaniu.

III.2. Replika sťažovateľky:

7. Sťažovateľke bola výzvou ústavného súdu z 2. decembra 2021 daná možnosť vyjadriť sa k stanoviskám okresného súdu sp. zn. 1 Spr V 378/2021 doručeným ústavnému súdu 11. októbra 2021 a 2. decembra 2021. Predmetná výzva ústavného súdu bola riadne doručená 6. decembra 2021. Sťažovateľka v lehote 10 dní stanovenej ústavným súdom požadované stanovisko nezaslala, čím nevyužila právo vyjadriť sa.

III.3. Prehľad procesných úkonov:

8. Ústavný súd z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu okresného súdu zistil, že napadnuté konanie začalo 29. júna 2016 po doručení žaloby sťažovateľky. Okresný súd 4. augusta 2016 uznesením č. k. 17 C 64/2016-49 vyzval žalovaného na vyjadrenie sa k žalobe, ktoré (vyjadrenie žalovaného, pozn.) 21. septembra 2016 doručoval sťažovateľke. Prvé pojednávanie vo veci okresný súd nariadil 22. februára 2017 na 22. september 2017, ktoré bolo po jeho uskutočnení odročené na 2. marec 2018. Následne okresný súd 9. novembra 2017 vyzval účastníkov konania, aby uviedli znalcov, resp. znalecké organizácie pôsobiace v Českej republike na účel vypracovania znaleckého posudku, a 15. februára 2018 ich vyzval na zaslanie otázok pre znalca (zároveň v mesiacoch december 2017 až február 2018 okresný súd aktívne komunikoval s možnými znalcami, resp. znaleckými organizáciami a oslovoval ich so žiadosťou o vypracovanie znaleckého posudku vo veci, pozn.). Vzhľadom na nutnosť vykonania znaleckého dokazovania bolo 1. marca 2018 odročené na neurčito pojednávanie nariadené na 2. marec 2018. Okresný súd následne uznesením č. k. 17 C 64/2016-200 z 24. apríla 2018 nariadil vo veci znalecké dokazovanie (vykonaním znaleckého úkonu okresný súd poveril znalecký ústav I [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], pozn.). Vypracovaný znalecký posudok (znalecký posudok č. k. 17 C 64/2016-200 z 22. januára 2019, pozn.) bol okresnému súdu doručený 31. januára 2019. Sťažovateľka sa k nemu vyjadrila podaním okresnému súdu doručeným 20. mája 2019. Okresný súd následne 3. januára 2020 nariadil pojednávanie na 11. február 2020, ktoré bolo na žiadosť žalovaného zrušené a odročené na 7. apríl 2020. Následne boli okresným súdom postupne z dôvodu prevencie pred šírením ochorenia COVID-19 zrušené pojednávania nariadené na 7. apríl 2020, 10. november 2020, 1. december 2020 a 26. január 2021. Zo spisového materiálu zároveň vyplýva, že okresný súd na pojednávaní 30. septembra 2021 vyhlásil vo veci rozsudok a žalobu sťažovateľky zamietol. Proti tomuto rozsudku podala sťažovateľka 15. októbra 2021 odvolanie a okresný súd uznesením č. k. 17 C 64/2016-519 z 18. novembra 2021 vyzval žalovaného (a intervenienta na strane žalovaného, pozn.), aby sa vyjadrili k odvolaniu sťažovateľky (žalovaný sa vyjadril podaním okresnému súdu doručeným 17. decembra 2021, pozn.). Uznesením č. k. 17 C 64/2016-529 z 5. januára 2022 okresný súd vyzval sťažovateľku na podanie repliky

k vyjadreniu žalovaného (sťažovateľka sa nevyjadrila, pozn.). Dňa 25. januára 2022 bola vec pridelená novej zákonnej sudkyni.

9. Ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania, pretože na základe podaní účastníkov konania a spisu okresného súdu predloženého ústavnému súdu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Sťažovateľka ústavnou sťažnosťou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

11. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu žiadateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (I. ÚS 295/2019).

12. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Úlohou ústavného súdu bolo v danom prípade posúdiť, či v napadnutom konaní došlo k vzniku prietáhov, či ich vznik bol spôsobený primárne postupom okresného súdu alebo na ich vznik mal vplyv aj postup samotnej sťažovateľky, ako aj to, aký vplyv na priebeh napadnutého konania mala samotná povaha prejednávanej veci.

13. Pokiaľ ide o posúdenie kritéria právna a skutková zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že spory, ktorých predmetom je uplatnenie nároku na náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku následkov spojených s výkonom zdravotníckeho úkonu (v danom prípade v dôsledku operácie sivého zákalu, ktorú sťažovateľka podstúpila, pozn.), síce na jednej strane možno považovať za pomerne bežne prejednané spory, avšak v okolnostiach danej veci ústavný súd konštatuje existenciu najmä skutkovej zložitosti prejednávanej veci (a to primárne s poukazom na nutnosť vykonania znaleckého dokazovania, navyše za situácie, keď okresný súd z jeho pohľadu z objektívnych dôvodov – v dôsledku namietania zaujatosti proti žalovanému, musel vyvinúť pomerne značné úsilie na zabezpečenie zahraničnej znaleckej organizácie pre vykonanie znaleckého dokazovania vo veci, pozn.). Uvedené tak podľa posúdenia ústavného súdu zaiste do istej miery bolo objektívnym faktorom, v dôsledku ktorého došlo k predĺženiu napadnutého konania, avšak s poukazom na celkovú dĺžku napadnutého konania (ako aj s poukazom na nižšie uvedené skutočnosti, pozn.) nie je ani táto okolnosť spôsobilá sama osebe v plnej miere ospravedlniť vznik a existenciu prietáhov v napadnutom konaní.

14. V rámci posudzovania ďalšieho kritéria, a to správania sťažovateľky, ústavný súd konštatuje, že po preskúmaní predloženého spisového materiálu na strane sťažovateľky v zásade nezaznamenal obštrukčné správanie, ktoré by malo za následok relevantné predĺžovanie napadnutého konania. Z obsahu súdneho spisu okresného súdu teda nevyplýva žiadna podstatná skutočnosť, ktorá by mohla byť sťažovateľke pričítaná na ťarchu pri vzniku prietáhov v napadnutom konaní.

15. K tretiemu kritériu, a to postupu okresného súdu, je potrebné uviesť, že po preštudovaní okresným súdom predloženého spisového materiálu ústavný súd v napadnutom konaní identifikoval primárne jeho nečinnosť. K tomu ústavný súd poukazuje jednak na tú skutočnosť, že okresný súd prvé pojednávanie vo veci nariadil (22. februára 2017, pozn.) až s pomerne značným časovým odstupom viac ako pol roka (na termín 22. september 2017, pozn.), pričom v súvislosti s nečinnosťou okresného súdu je nutné dať do pozornosti časový úsek od 20. mája 2019 (keď bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľky k znaleckému posudku, pozn.) až do 3. januára 2020 (keď okresný súd nariadil ďalšie pojednávanie, pozn.), počas ktorého bol okresný súd vo veci bezdôvodne úplne nečinný. Zároveň ústavný súd v okolnostiach danej veci považuje za potrebné zdôrazniť, že postup okresného súdu [najmä s prihliadnutím na to, že vypracovanie znaleckého posudku (ako aj samotné ustanovovanie znaleckej organizácie, pozn.) trvalo pomerne dlho] bol v nasledujúcom období aj neefektívny, keď ďalšie pojednávanie vo veci sa uskutočnilo až so značným časovým odstupom 30. septembra 2021 (a to aj po zohľadnení obmedzení v súvislosti s pandémiou COVID-19, pozn.). Malo byť totiž v primárnom záujme okresného súdu (po zohľadnení uplynutia značného časového obdobia potrebného na vykonanie znaleckého dokazovania, pozn.) uskutočniť pojednávanie v čo možno najskoršom možnom termíne.

16. S poukazom na už označené obdobia nečinnosti, ako aj nie dostatočne efektívnej činnosti okresného súdu preto ústavný súd v danej veci dospel k záveru, že prietahy v napadnutom konaní boli v rozhodujúcej miere spôsobené práve postupom okresného súdu. Zároveň však ústavný súd musí dať do pozornosti aj tú skutočnosť, že okresný súd vo veci (aj keď neprávoplatne, pozn.) rozhodol v období približne dvoch mesiacov po podaní ústavnej sťažnosti.

16.1. Tiež k argumentácii okresného súdu v súvislosti s obdobím jeho absolútnej nečinnosti od 20. mája 2019 do 3. januára 2020 (že táto bola spôsobená nadmernou zaťaženosťou zákonného sudcu v dôsledku veľkého nápadu vecí a nedostatočným personálnym obsadením okresného súdu, pozn.) ústavný súd zdôrazňuje, že v zmysle svojej konštantnej rozhodovacej činnosti už opakovane poukázal na to, že štát je primárne zodpovedný za to, aby zabezpečil dostatočné personálne a materiálno-technické podmienky pre riadny výkon spravodlivosti a nedostatky v tejto oblasti v žiadnom prípade nesmú byť na ujmu právam účastníkov konania, v tomto prípade sťažovateľky. Skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších zamestnancov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôže byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezabavuje štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (m. m. I. ÚS 3/2020).

17. Po zhodnotení všetkých okolností tak ústavný súd dospel v danom prípade k záveru, že napadnuté konanie trpí prietahmi. Prietahy idú primárne na vrub postupu okresného súdu, a to najmä v dôsledku jeho nečinnosti, ako aj neefektívnej činnosti. Okresný súd nepostupoval v napadnutom konaní (primárne v obdobiach popísaných v bode 15 tohto nálezu, pozn.) v intenciách čo najrýchlejšieho a efektívneho prerokovania a ukončenia sporu. Ústavný súd

zdôrazňuje, že samotná skutočnosť pomerne zdĺhavého hľadania znaleckej organizácie pre vypracovanie znaleckého posudku, ako aj pomerne dlhé časové obdobie procesu jeho vypracovania mali okresný súd primat' k čo možno najefektívnejšiemu postupu (a to ešte aj v období roku 2019 a začiatku roku 2020 pred vypuknutím pandémie COVID-19, pozn.), aby tak došlo k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky. Ústavný súd preto vzhľadom na všetko uvedené dospel v danom prípade k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní boli porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a primerané finančné zadosťučinenie

18. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal. Sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti navrhla, aby ústavný súd po prijatí rozhodnutia o porušení namietaných práv prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných priet'ahov. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd rozhodol o porušení základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, a keďže napadnuté konanie nie je ku dňu vydania tohto nálezu právoplatne ukončené (bolo vydané neprávoplatné rozhodnutie vo veci samej – rozsudok okresného súdu z 30. septembra 2021, proti ktorému sťažovateľka podala odvolanie, ktoré zatiaľ nebolo predložené na odvolacom súde, takže konanie nie je právoplatne skončené, pozn.), okresnému súdu prikázal, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku nálezu).

19. Keďže ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru boli porušené, zaoberal sa aj jej žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Sťažovateľka požadovala priznanie zadosťučinenia vo výške 5 000 eur. Uvedené odôvodňovala primárne poukazom na nečinnosť okresného súdu v rámci napadnutého konania a z toho vyplývajúcu absenciu rýchleho a spravodlivého rozhodnutia vo veci samej.

20. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne prikaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (III. ÚS 103/2018). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia, pričom pri jeho určení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

21. Pri ustálení sumy finančného zadosťučinenia ústavný súd prihliadal na tieto základné okolnosti. Prvou je zohľadnenie celkovej doterajšej dĺžky napadnutého konania, ako aj ústavným súdom už popísané obdobia nečinnosti okresného súdu v rámci neho. Ďalšou zásadnou okolnosťou však

je, že okresný súd vo veci meritórne (aj keď v dôsledku podaného odvolania zo strany sťažovateľky zatiaľ neprávoplatne, pozn.) rozhodol svojím rozsudkom z 30. septembra 2021, teda len približne dva mesiace po podaní ústavnej sťažnosti sťažovateľky, preto ústavný súd rozhodol o priznaní finančného zadosťučinenia sťažovateľke v sume 500 eur (bod 3 výroku nálezu).

22. Ústavný súd v súlade s čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde nevyhovел tej časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľka žiadala priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu (bod 5 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

23. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 460,90 eur (bod 4 výroku nálezu).

24. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [(ďalej len „vyhláška“); § 11 ods. 3, § 13a, § 16 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2021 je 181,17 eur a hodnota režijného paušálu je 10,87 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2021 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti). Celkovo tak sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov v sume 384,08 eur. Priznanú odmenu ústavný súd zvýšil o 20 % daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), t. j. o sumu 76,82 eur, pretože právny zástupca sťažovateľky je platiteľom DPH (§ 18 ods. 3 vyhlášky).

25. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2022

Miloš Maďar
predseda senátu